

во-вторых, так называемая дорожная карта борьбы с эпидемией, пандемией, другими вариантами форс-мажора при развитии современного общества. То есть, необходимо четко знать, какие меры, и в какой последовательности мы принимаем;

в-третьих, изменение концепции социализации личности в связи с выявленными особенностями, как-то: выработка у личности стрессоустойчивости; понимание личностью и обществом особенностей индивидуальной, видовой, групповой и массовой виктимности (то есть, мы должны уметь определять, кто и в каких условиях является жертвой); создание у общества ценностных ориентаций мультикультурализма и толерантности;

в-четвертых, введение безотлагательных мероприятий по социокультурной адаптации личности: должна быть максимально снижена социокультурная дезадаптация как отдельной личности, так и семьи в целом; личность необходимо нацелить на постоянную деятельность, активность, участие в различных социокультурных мероприятиях, контактирование как можно с большим количеством социокультурных групп; важно знакомство личности и ее адаптирование к различным социокультурным ролям.

Данные и другие профилактические мероприятия должны не только создать более стрессоустойчивую личность, но и предоставить Человеку прививку против страха придуманных («высосанных из пальца») кем-то идолов.

Список использованных источников

1. Спиноза Б. Избранное. Минск: Попурри, 1999. 590 с.
2. Руссо Жан-Жак. Трактаты. М.: Наука, 1969. 704 с.
3. Милль Джон Стюарт. О свободе / Антология мировой либеральной мысли (I половины XX века). М.: Прогресс-Традиция, 2000. С. 288-392.
4. Ясперс Карл. Смысл и назначение истории. М.: Республика, 1994. 527 с.

Аксьонова Віра Ігорівна - доктор філософських наук, доцент кафедри професійної педагогіки та соціально-гуманітарних наук Львівської академії Національного авіаційного університету,

Скловський Ігор Зіновійович - доктор філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського

СОФОКРАТІЯ ЯК ПРОЄКТ ВИХОДУ ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ ІЗ СИТУАЦІЇ ДУХОВНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

У статті обґрунтовується соціокультурний зміст софократії як феномену розумного реформування гуманітарно-філософської освіти в Україні на основі аналізу процесу демократичного подолання протиборства захисників сучасного цивілізованого суспільства з носіями войовничого національного екстремізму; взаємозв'язку носіїв громадянського суспільства з ідеалами великих корифеїв про «сім'ю велику, вільну, нову» (Т.Шевченко), яка актуалізує етноконфесійні мрії про те, що «во Христі немає а ні іудея а ні елліна, а ні римлянина».

З позицій постнекласичної метафізики можемо подивитися на становлення української політичної нації. У складному процесі поглиблення глобалізації, становлення правової держави і демократичного розвитку освітнього простору Україна зіштовхнулася з гострою необхідністю створення людини як носія правової та політичної культури, що допомогло б активізації процесу перетворення цивілізованих патріотів-громадян в політичну еліту – прихильників європейської інтеграції. Формування культури стабільного соціуму на громадянському шляху до демократії відбувалося поступово, креативне, іноді драматично, про що свідчить досвід революції на «граніті» (1990р.) «помаранчевої революції» (2004р.), «революції гідності»(2013-14р).

Динамічність революційних змін в Україні відобразилась суперечливою ходою реформ у вищій школі, появою ситуативно-блюзнірських проєктів – обожнювання соціокультурного релятивізму, який сіяв лише гуманітарний хаос і знищував духовно-цілісну природу людини, – основу де-факто існуючої громадської стабільності. Для української політичної нації, яка де-факто сформувалася на перехресті 20-21 ст., войовничий націоналізм поглиблював антагонізм між владою та опозицією, що були обрані шляхом маніпуляції громадською думкою, попри мрію українців різного етнічного походження, які вистраждали і закріпили свій вибір на референдумі у грудні 1991р. своє право жити у суверенній Україні, зберігаючи добросусідські стосунки у «ближньому і дальньому зарубіжжі».

Одним з важливих соціально-гуманітарних та філософських аспектів розвитку освіти у Західній Європі стає активна діяльність громадянського суспільства, не зважаючи на деспотизм абсолютистської влади, реалізація на практиці фундаментальної теорії суспільного договору, яку розвинули французькі філософи-просвітники Ж.-Ж. Руссо, Ш.Монтеск'є, Ф.М.А. Вольтер та ін.. Надзвичайним політико-правовим результатом її втілення стало прийняття Конституції часів Великої революції у Франції. Саме в умовах антропологічного песимізму Т.Гоббс намагається сформулювати правові положення, які здатні врегулювати жорстке протистояння між абсолютною монархією та парламентом у боротьбі за політичну владу у Великобританії.

Засадам поступової інтеграції України у Європейський простір, не суперечить її багатовекторність тобто збереження Російської Федерації як головного стратегічного партнера (приклад наших сусідів показує, що переоцінка цінностей основних етнічних ідеалів і освоєння громадою норм європейського гуманізму йде без гострих етноконфесійних конфліктів і гібридних війн). Войовничий націоналізм призвів не лише до деякої реанімації етнічних фобій (русофобії, полонофобії, антисемітизму). Національний егоїзм та правовий нігілізм, врешті решт призводить до загрози реваншу системи нецивілізованості, невігластва, свавілля та беззаконня й тотального порушення прав людини. Чи «будь-яка влада від Бога» у руслі софократії?

Активний пошук дослідниками України (Є.Борінштейн, І.Скловський та ін..) шляхів осмислення світоглядних проблем в сучасній освіті обов'язково ---торкається аналізу суб'єктно-об'єктних чинників громадської свободи національного суспільства у процесі розвитку цивілізованого громадянського суспільства, що репрезентоване концепціями видатних європейських мислителів (Аристотель, Е.Кассирер, І.Кант, Ф.Ницше, Платон, Г.Сковорода).

Сучасна парадигма гуманітарної освіти має базуватися на тлумаченні європейськими мислителями діалектики національного різноманіття трьох складових української політичної нації: слов'яно-православної (українці-автохтони, українські росіяни, болгари, греки, білоруси-полещуки...), західно-християнської (українські поляки, угорці, німці, французи...), юдео-мусульманської (українські євреї, кримські татари, караїми, кримчаки...).

Ситуативні зміни, наприклад, гуманітарної освіти проходили у революційному небажанні основних акторів брати до уваги традиції етнічної та конфесійної толерантності, швидкого державного реагування на порушення прав людини і громадянина, української ідеї, ігноруючи попередження корифеїв (Т.Г.Шевченко «КОБЗАР», М.В.Гоголь «Як посварилися Іван Іванович з Іваном Никифоровичем», «Тарас Бульба»...). Нащадки Великого Кобзаря, зокрема видатні новатори філософії освіти А.С.Макаренко («Педагогічна поема»), В.О.Сухомлинський («Серце віддаю дітям») щиросердно довели, що гуманітарно-філософська освіта є оптимальним засобом становлення людини шляхетного типу, що витікає з полікультурної природи української постмодерної нації.

І.Франко, попереджаючи патріотичну молодь проти спокуси націонал-радикалізму, виступає за етнічну толерантність українців-автохтонів, бо так звані, «кляті москалі» (чи в сучасних умовах інші складові етноконфесійного різноманіття) не є споконвічні вороги. Сутність патріотичного виховання – в осмисленні вищих ідеалів творчості Великого Каменяря присвячена пошуку етносоціальної злагоди («Одвертий лист до Галицької молоді».

«Соціальна акція, соціальне питання, соціалізм. Уваги над квестією соціальної»). Великий Каменяр проявив свій футурологічний геній, узагальнюючи романтично-просвітницький вибір ліберальної моделі освіти централізму як у Галичині, так і у Губернській Малоросії.

А.С.Макаренко своєю творчістю та долею виявив, що лицарський дух козакофільства дозволяє латентне відтворювати український тип донкіхотства. Для протистояння імперській інтерпретації малоросійської реальності А.Макаренко у «Педагогічній поемі» нібито випадково називає себе «Дон Кіхот Запорізький» і обґрунтовує спроби перевести дитячу колонію ім. Ф.Дзержинського у Запоріжжя на о. Хортицю.

Для В.Сухомлинського «островом Хортиця» стає село Павлиш Онуфріївського району Кіровоградської області. Нажаль, навколо донкіхотської інтерпретації спадку великих педагогів, зокрема А.С.Макаренка, відбувається атака невігласів. Доречи, слухним є зауваження професора Є.Р.Борінштейна про те, що процес відтворення європейського типу суспільства залежить від «системного управління діяльністю людини, соціокультурними і матеріальними ресурсами суспільства, що залежить від пріоритетів творчої особистості» (Є.Борінштейн Ідеологеми філософії логістики. 2016. С.6.)

Список використаної літератури

1. Аксьонова В.І. Гуманістичні обрії європейського простору: український контекст монографія. Наук. ред. Є. Борінштейн. Одеса – Херсон: Гельветика, 2018. 536с.
2. Борінштейн Є.Р. Ідеологеми філософії логістики. Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Одеса: ДЗ «ПНПУ К.Д.Ушинського», 2016. С.4-9.
3. Кремень В.Г. Зміст освіти і дидактична стратегія. Учитель.1999. №11- 12. С30-35.
4. Ніцше Ф. Обрані твори в 3-х т. Т.1. Воля до влади: опит переоцінки всіх цінностей: Пер. нім. М.REFL – book, 1994. С.298.
5. Хайдеггер М. Час картини світу. Час і буття: статті й виступ. М.: Республіка, 1993. С.41-62.

Атаманюк Зоя Миколаївна – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського

ЦІЛІСНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЯК РІВНОВАЖНОЇ СИСТЕМИ

Буття людини – це процес становлення людини, усвідомлення самого себе. Проблема людини у філософії, як правило, розглядається у зв'язку з соціумом. Саме людина пов'язана з іншими системою відносин, вона – діяльна матеріально-предметна істота, носій певної культури. Кожна з цих граней її буття і може бути взята за основу при аналізі людини. Враховуючи таку багатозначність, необхідно виділити якусь основну якість людини, те, що в першу чергу робить її людиною.

Вивчення сутності і сутнісних ознак людини можливе лише у розмаїтті їхніх проявів, що охоплюють різні сфери соціальної життєдіяльності. Людина, її сутність та існування – предмет дослідження багатьох областей знання: філософії, політології, соціології, педагогіки, психології та інших наук. Кожна з них в рамках свого предмета намагається відповісти на питання, що таке людина, які її відмінні властивості, яким чином вони проявляються. Багатомірність такої реальності як людина знайшла своє відображення в значній кількості наукових понять, з допомогою яких фіксуються різні аспекти прояву сутності людини [7, с.6].

Особистість – це синтез біологічного і соціального в людині, результат її духовного і морального розвитку. В найзагальнішому вигляді розвиток особистості можна визначити як процес входження людини в нове соціальне середовище та інтеграцію в ньому як результат цього процесу [1, с.7].

Для того щоб глибше зрозуміти, що ж собою являє цілісність особистості, розглянемо особистість як систему. Під системою зазвичай розуміється сукупність взаємопов'язаних